

J. R.

**Odpowiedzialność adwokata za
wydaną opinię prawną : [recenzja
artykułu Karela Bureša "Zprávy
advokacie", 1962, nr 1]**

Palestra 6/7(55), 82-83

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kowa nad aktualnymi, podstawowymi zagadnieniami jest skutecznym środkiem przeciwko monopolom w nauce, sprzyja jej rozwojowi, pozwala na podniesienie nauki prawa na wyższy poziom i zapewnia jej aktywną rolę w procesie budowy ustroju rozwiniętego komunizmu — kończy swe rozważania „Sowietskoje Gosudarstwo i Prawo”.

Odpowiedzialność adwokata za wydaną opinię prawną

Oto interesujący problem, który podjął na łamach wydawanego przez czechosłowackich adwokatów czasopisma „Zprávy advokáci” (numer ze stycznia — lutego br.) dr Karel Bureš. Stałe aktualne zagadnienie, w jakim zakresie adwokat odpowiada za szkodę, którą wyrządził przez zajęcie błędnego stanowiska w prowadzonej przez niego sprawie, a mówiąc dokładniej stanowiska, którego błędność wykazało ostatecznie postępowanie sądowe — nie było opracowane na gruncie obowiązującego kodeksu cywilnego.

Odpowiedzialność cywilnoprawną adwokata określa § 7 ustawy o adwokaturze z 1951 r. w sposób następujący: „Za szkodę spowodowaną przy udzieleniu pomocy prawnej odpowiada adwokat lub inny członek kolektywu, z którego winy szkoda powstała, oraz poradnia adwokacka wspólnie i niepodzielnie”. Odpowiedzialność zatem adwokata oparta jest na zasadzie winy. Również współodpowiedzialność poradni adwokackiej zachodzi wówczas, gdy chodzi o wypadek szkody zawinionej. Zgodnie z przepisami powyższej ustawy porady prawnej udziela adwokat, a nie poradnia. Dlatego też odpowiedzialność adwokata jest odpowiedzialnością pierwotną i bezpośrednią, a odpowiedzialność poradni adwokackiej — pochodną.

Zasada bezpośredniej odpowiedzialności adwokata wobec klienta za szkodę wywołaną przy udzielaniu pomocy prawnej w wypadku, gdy szkoda wynikła z jego niedbalstwa (właśnie o taką formę winy przeważnie chodzi przy zajmowaniu określonego stanowiska prawnego), nie była nigdy kwestionowana.

Według ogólnych zasad założeniem tej odpowiedzialności jest sprzeczne z prawem zawinione postępowanie adwokata, które pozostaje w związku przyczynowym z wyrządzoną szkodą. Chodzi zatem o 2 różne przesłanki odpowiedzialności: postępowanie sprzeczne z prawem (przesłanka obiektywna) i zawinienie (subiektywna).

Przez sprzeczność z prawem należy rozumieć naruszenie konkretnych obowiązków adwokata w ramach całokształtu jego obowiązków: udzielania pomocy prawnej w sposób najlepszy i wykwalifikowany, oparty na wysokim poziomie dojrzałości politycznej, wymagającej znajomości i wszechstronnego zbadania wszystkich okoliczności rozpatrywanego wypadku. Przede wszystkim będzie wówczas chodziło o doskonałą znajomość porządku prawnego i stosowanie się do jego przepisów. Jeśli zaś chodzi o zawinienie, to w jego ramach można odróżnić 2 wypadki: postępowanie świadome albo postępowanie nieświadome, sprzeczne z obowiązującym prawem. W praktyce mamy do czynienia głównie z sytuacją drugiego rodzaju: adwokat nie jest świadom tego, że wychodzi z mylnego założenia (poglądu) prawnego, nie wie przeto, iż może w ten sposób przyczynić się do wyrządzenia szkody reprezentowanej przez niego osobie, aczkolwiek miał możliwość i powinien był o tym wiedzieć; miał zatem możliwość przewidzieć swoją pomyłkę i szkodliwe jej

skutki. Zakres tego, co powinien być adwokat wziąć pod rozwagę przy swym postępowaniu, ocenia się według tego, czego należy oczekiwać od każdego sumiennego członka adwokatury, przy czym zarówno okoliczności sprawy, jak i osobiste stosunki danego adwokata powinny być oceniane stosownie do konkretnej sytuacji (np. czy chodziło o pogląd prawny sporny lub bezsporny, czy w razie nieznanomości określonego przepisu prawnego chodziło o przepis bardziej lub mniej znany, czy chodziło o adwokata specjalistę w określonej dziedzinie prawa itd.).

Zdaniem autora artykułu, za nieznanomość prawa nie można uważać każdej nieznanomości jakiegokolwiek przepisu (szczególnie w razie ogromnego wzrostu ilościowego norm w określonych dziedzinach prawa, powodującego niemożność ich dokładnej znajomości). Należy jedynie wymagać od adwokata, aby dolożył najwyższej staranności w celu ustalenia prawidłowego stanowiska w danej sprawie.

Zmiana przepisów o właściwości sądów w postępowaniu cywilnym i karnym na Węgrzech

dokonana dekretem Nr 13 i 14 z 1961 r. jest przedmiotem analizy Jenő Bacsó i Miklósa Vámosa w artykule ogłoszonym na łamach Nr 2 z 1961 r. „Revue de droit hongrois”. Reforma stanowi kolejny krok ustawodawcy węgierskiego na drodze do pełnego zrealizowania postulatu jednolitego, tj. powszechnego sądu pierwszej instancji, i zbliża w ten sposób sąd do obywatela, ułatwiając mu dostęp do sądu i gwarantując równy wymiar sprawiedliwości dla wszystkich obywateli. Jest to tendencja będąca wyrazem dalszej demokratyzacji wymiaru sprawiedliwości.

W Węgierskiej Republice Ludowej prawo procesowe realizuje postulat jednolitego sądu pierwszej instancji w ten sposób, że przyjmuje jako zasadę właściwość rzeczową sądów niższego rzędu (powiatowych), a właściwość sądów obwodowych traktuje jako wyjątkową. Te ostatnie sądy zachowują tę właściwość w sprawach o bardziej skomplikowanym charakterze prawnym, wymagających od sędziego większej wiedzy prawniczej i doświadczenia.

Omawiane dekrety, znacznie rozszerzyły kompetencje sądów powiatowych, które znajdują się najbliżej ludności.

Odpowiednie przepisy cywilnoprosesowe doznały zmian trojakiiego rodzaju:

- 1) wszystkie bez wyjątku sprawy z zakresu praw stanu cywilnego przeszły do kompetencji sądów powiatowych;
- 2) podniesiona została do 300 000 forintów (dotychczas: 20 000) wartość przedmiotu sporu w sprawach, w których jedną ze stron jest organ państwowy, spółdzielczy lub społeczny i do rozpatrzenia których właściwe są sądy powiatowe;
- 3) do kompetencji sądów obwodowych zostały odesłane sprawy o odszkodowanie za wywłaszczenie.

W zakresie postępowania karnego do właściwości sądów powiatowych przekazane zostały sprawy o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu państwa, szereg innych przestępstw o mniejszym ciężarze gatunkowym oraz te, które wymierzone są przeciwko obowiązującym przepisom dewizowym.